

СТАНОВИЩЕ

от проф. дн Георги Цветков Алексиев относно дисертационен труд на тема: „СЪЗДАВАНЕ НА БАЗА ДАННИ ЗА ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ГЕОЛОЖКОТО НАСЛЕДСТВО В ЮГОЗАПАДНА РИЛА ЗА ЦЕЛИТЕ НА ГЕОПАРК РИЛА“ за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Методи и техника на геоложките изследвания“, с автор: **Надежда Атанасова Атанасова**

От началото на века се появиха нови категории защитени пространства в света - геопарковете. Те са дефинирани като специфична категория пространства, включващи система от геотопи (форми и тела) от геоложкото наследство и осигуряващи цялостна концепция за защита, образование и устойчиво развитие. В нашата страна за геопарковете няма засега законова защита, въпреки че страната ни направи отдавна научна разработка за кадастъра на природните феномени. Тя е представена на третата конференция на Европейската мрежа от геопаркове през 2002 г. Други потенциални обекти са Мелнишките пирамиди, лагуни, лимани и дюните по Черноморското крайбрежие, Витоша, Пирин, Рила и др.

Забележителното за Рилската геосистема е, че има силна местна инициатива и огромен природен потенциал за създаване на геопарк, който да обедини геоложкото наследство с културните и исторически ценности на региона и да допринесе за устойчивото му развитие.

Дисертационният труд оставя много добро впечатление с логичното и последователно структуриране на текста, ясният научен език, правилно определяне на обекта, аргументирано дефиниране на целта и формулиране на задачите за нейното постигане. Дисертацията изпъква с техническото си оформяне и обем от 266 стр. Тя е много добре илюстрирана с многобройни фотоси, 190 фигури, графики и картни приложения, таблична информация и разбира се най-вече с резултати и интерпретации на богатия фактически материал от теренни наблюдения и изучаване на георазнообразието и геоложкото наследство на геосистема.

В теоретико-методологично отношение в работата са изяснени основните понятия и са представени методическия подход и методиката на изследване:

Методичният подход включва класическите етапи на всяко геолого-геоморфоложко изследване – подготвителен, теренен и аналитичен – камерален. Етапите са описани в хронологичната последователност на провеждането им, с информация относно специфичните параметри на изследователския процес на всеки етап от работата.

Основните понятия са обосновани вследствие от целенасочен и ретроспективен аналитичен преглед на досегашните публикации по въпроса за георазнообразието и геоложкото наследство, в резултат на което авторът определя ключови термини на своята работа – „георазнообразие“, „геотопи“, „геоконсервация“, „геонаследство“ и „геопаркове“, които осигуряват цялостна концепция за защита и устойчиво развитие на Рилската геосистема.

В методиката на документиране са използвани два подхода:

- *първият подход* се основава на професионална компетентност при анализиране на водещите фактори (магматизъм, метаморфизъм, седиментогенеза, екзарация, флувиоглациогенеза) за формиране на георазнообразието и научна оценка на системата от геотопи за целите на геопарка;

• *вторият подход* е базиран на експертна карта за документиране и оценка на геотопите в паркова среда, която включва основните критерии за оценка на геотопите (представителност, ценност и др.) и обектите на георазнообразието (природен потенциал, достъпност и др.) според приноса към тезата на геопарка.

В процеса на разработване на дисертационния труд най-съществените резултати са:

➤ създаване на геобаза от данни на основа на анализиране на водещите фактори на формиране на георазнообразието, идентифициране, типизацията и научна оценка на системата от геоморфотопи за целите на геопарка. В рамките на първото направление са идентифицирани, документиран и съставени научни досиета на 12 значими геоложки обекта, представляващи геотопи с научна и естетическа стойност.

➤ за идентифициране, документиране и описание е съствена експертна карта за оценка на значимостта на геотопите в паркова среда, която включва основните критерии за оценка на георазнообразието и системата от геотопите (представителност, запазеност, ценност и др.) и обектите (природен потенциал, достъпност и др.). Тя е използвана за определяне на геоконсервационната стойност на обектите и тяхната значимост за целите на бъдещия геопарк „Рила“.

➤ разработена е геобаза от данни и графични приложения за георазнообразието и системата от идентифицирани, типизирани и документиран геоморфотопи в югозападна Рила. Тя е представена в един предварителен модел на многослойна карта в ArcGIS среда, придружена от апликационно досие за оценка и управление на геоложкото наследство в бъдещия геопарк „Рила“.

Дисертантът има отпечатани шест научни статии, свързани с дисертацията, от които 5 са в съавторство и една самостоятелна. Четири от статиите са на кирилица – основно в *Год. МГУ „Св. Иван Рилски“, Геонауки 2016*“, Бълг. Геол. д-во и два доклада на английски.

Авторефератът е добре оформен и резюмира достатъчно ясно и коректно основните резултати и виждания, изложени в дисертационния труд.

От гореизложеното проличава, че докторанта Надежда Атанасова е усвоила теоретико-методологичните и технологични подходи при изследвания на георазнообразието, геоконсервацията и геоложкото наследство за целите на геопарковете. Формирала е знания, опит и професионални умения по извеждане на актуалността на научния проблем, дефиниране на целта и задачите и използване на актуални информационни технологии при провеждане на самостоятелна и в екип научно-изследователска дейност. Това се демонстрира от добрия научен стил на изложение и извършения логичен, последователен и компетентен научен анализ и оценка на георазнообразието и управление на геоложкото наследство за целите на геопарковете. Прилагането на интегрирания поход в изследването е позволило решаването на поставената цел, която е реализирана в обобщения и изводи.

В заключение считам, че дисертационният труд на Надежда Атанасова отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Това ми дава всички основания да препоръчам на членовете на Научното жури да присъдят на Надежда Атанасова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята (Методи и техника на геоложките изследвания).

09. 10. 2019 г.
гр. София

Изготвил становището:.....
(проф. дн Георги Алексиев)